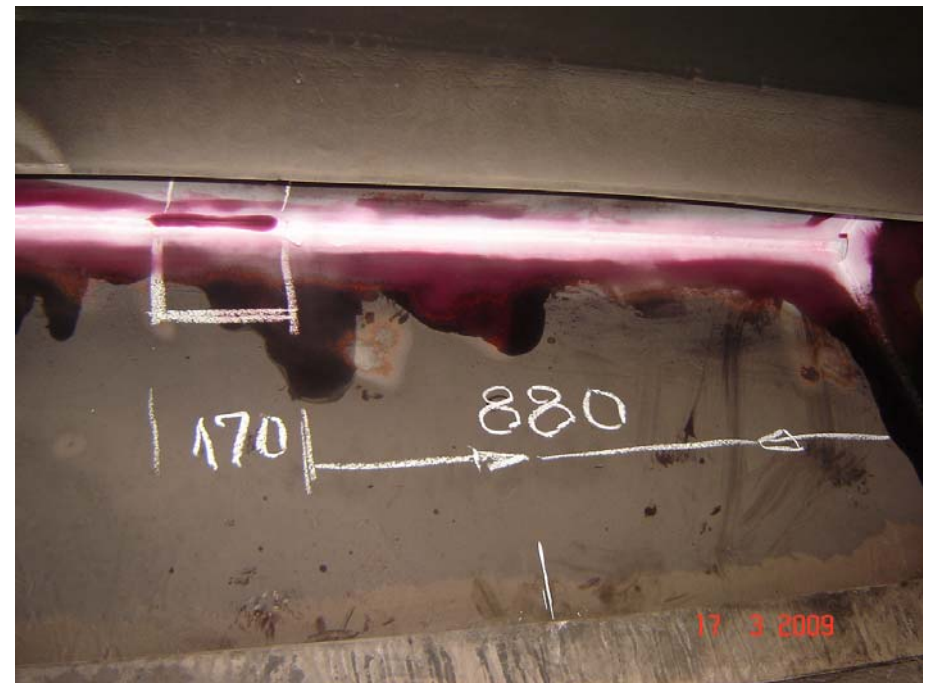

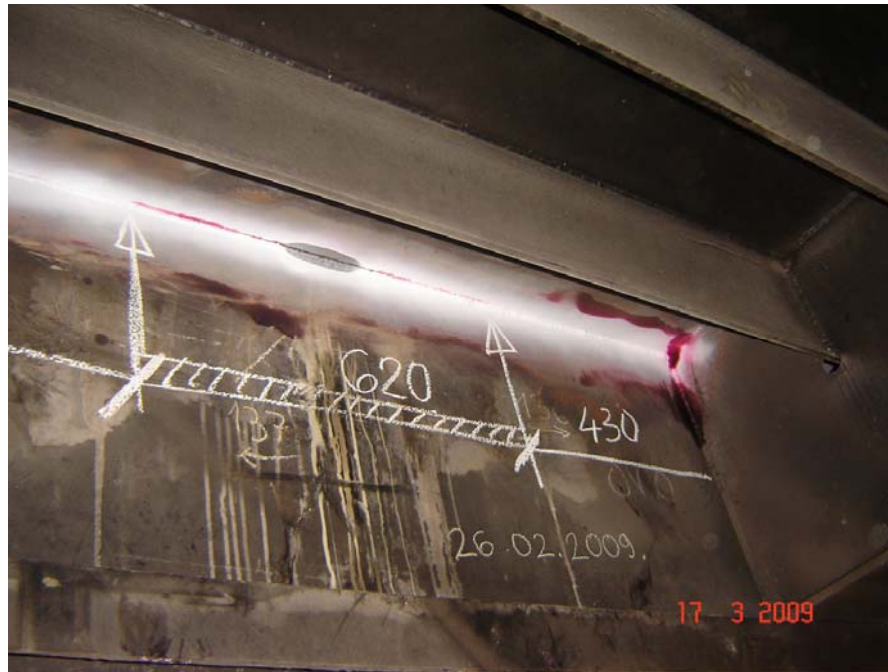

ISPITIVANJE PARAMETARA ZAMORA ZAVARENE KONSTRUKCIJE MOSTA “GAZELA”

Dr Zijah Burzić, dipl. inž.

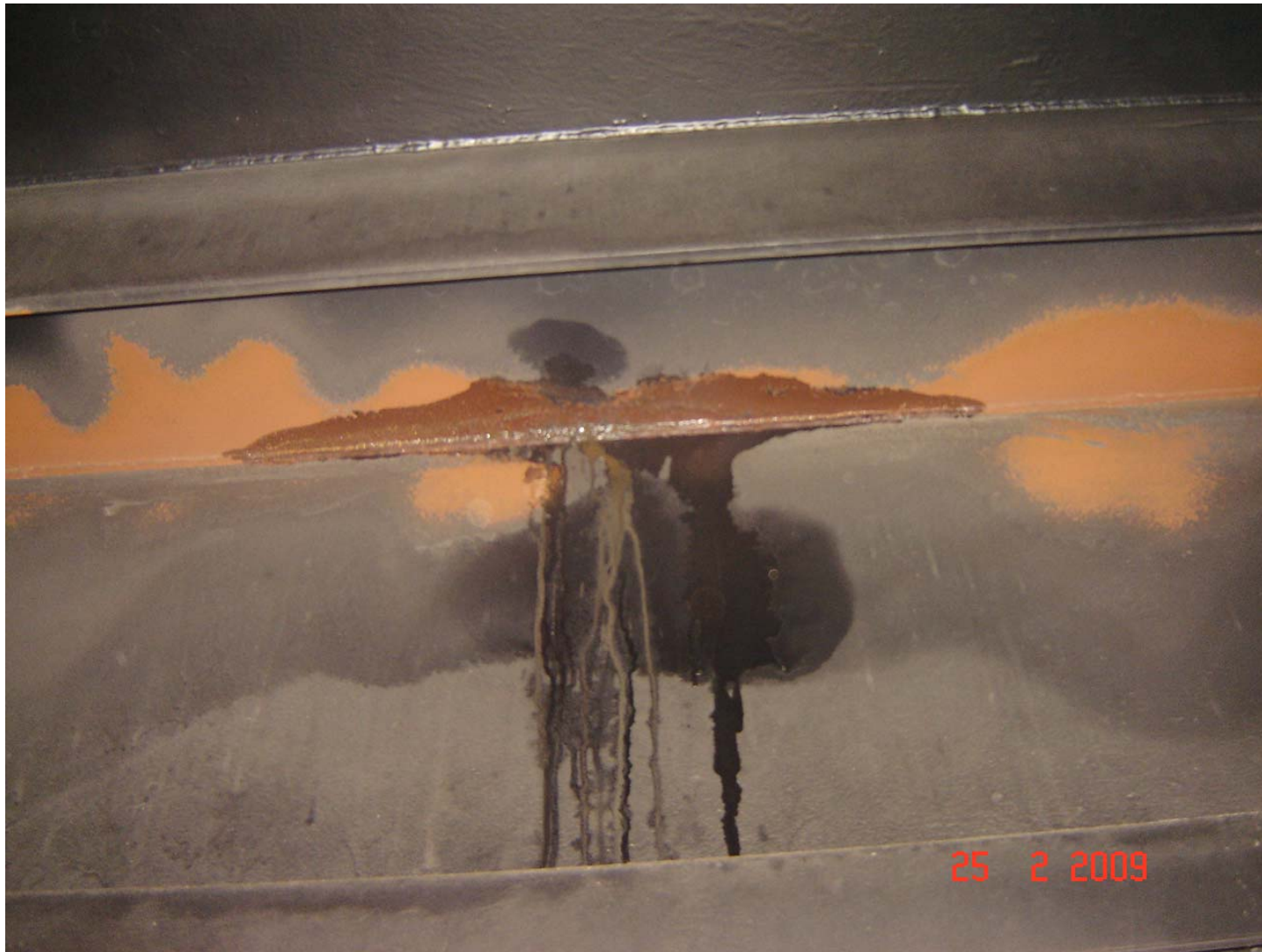

Na ispitivanje su dostavljena 4 (četiri) komada čeličnog lima, sl. 2.1, uzorkovana sa mosta GAZELA, u zoni gde su konstatovane greške tipa prsline, i to:

- Uzorak N 136 dimenzija 180 x 1000 mm (Uzorak A)**
- Uzorak U 136 dimenzija 180 x 1000 mm (Uzorak B)**
- Uzorak N 102 dimenzija 180 x 640 mm (Uzorak C)**
- Uzorak U 102 dimenzija 180 x 660 mm (Uzorak D)**

Na osnovu zahteva naručioca ispitivanja potrebno je na dostavljenim uzorcima čeličnog lima izvršiti sledeća ispitivanja:
odrediti hemijski sastav,
odrediti zatezne osobine,
odrediti energiju udara, na sobnoj temperaturi i na -20°C , i
izvršiti dinamička ispitivanja, u cilju određivanja trajne dinamičke čvrstoće, S_f , i
konstruisanje Velerove krive.

Cilj ispitivanja je provera i identifikacija karakteristika osnovnog materijala, kao i ocena da li je eksploatacioni period uticao na slabljenje mehaničkih i dinamičkih karakteristika osnovnog materijala.

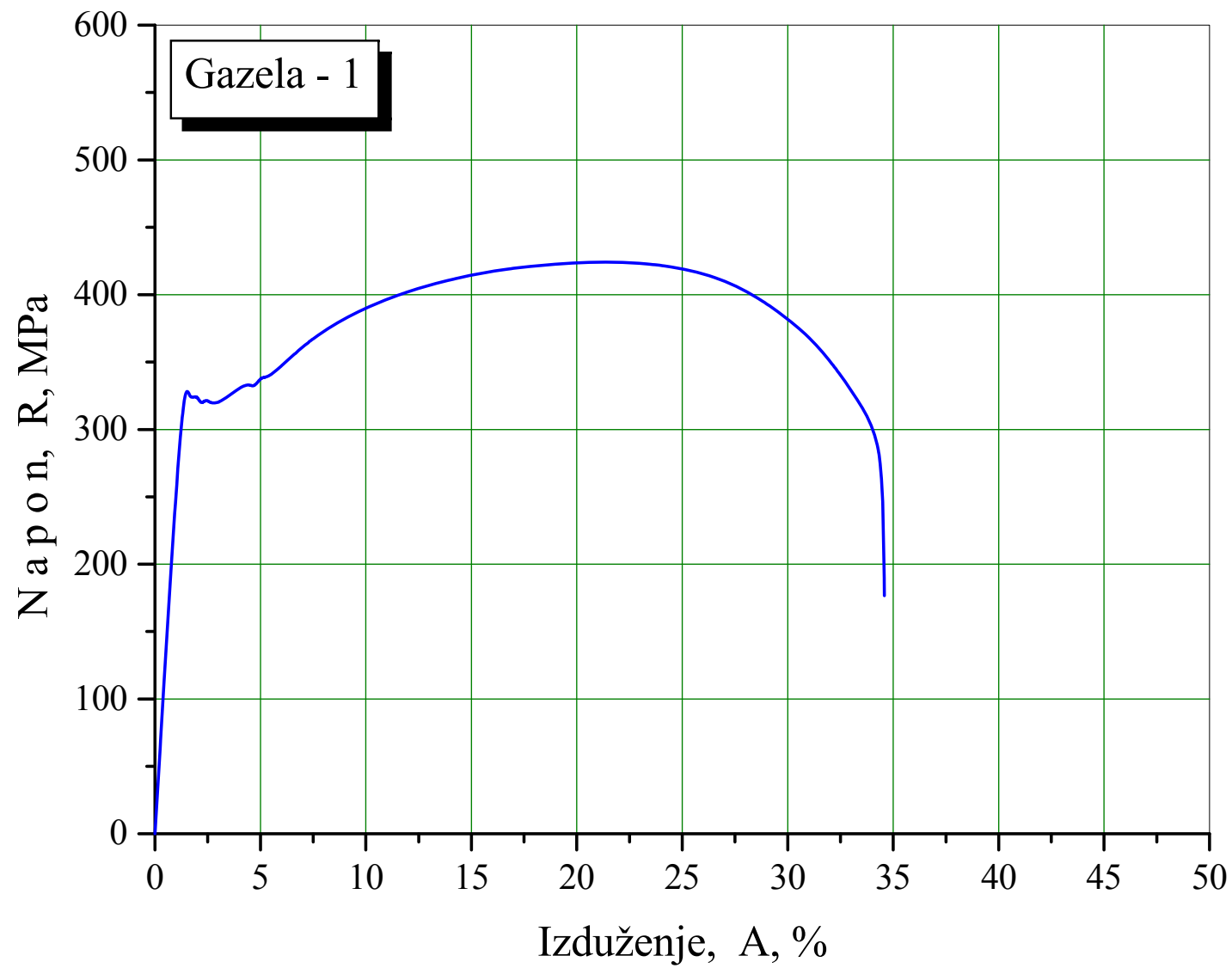
Određivanje zateznih osobina

Tabela 1. Rezultati određivanja zateznih osobina dostavljenih uzoraka čeličnog lima

Oznaka epruvete	Gornji napon tečenja, R_{eH} , MPa	Donji napon tečenja, R_{eL} , MPa	Zatezna čvrstoća R_m , MPa	Izduženje A, %
Gazela - 1	328	319	425	34.6
Gazela - 2	322	317	421	33.2
Gazela - 3	335	322	431	31.7

Tabela 2. Rezultati zateznih ispitivanja dostavljenih uzoraka čeličnih ploča

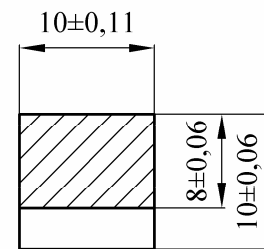
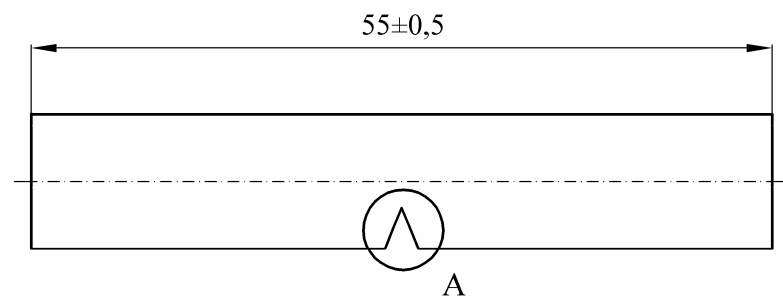
Oznaka uzorka	Gornji napon tečenja, R_h , MPa	Donji napon tečenja, R_e , MPa	Zatezna čvrstoća R_m , MPa	Izduženje A, %
A-1	368	345	493	24,9
A-2	371	357	498	23,7
A-3	370	366	496	25,1
B-1	370	357	497	27,9
B-2	368	354	495	28,2
B-3	370	356	498	28,4

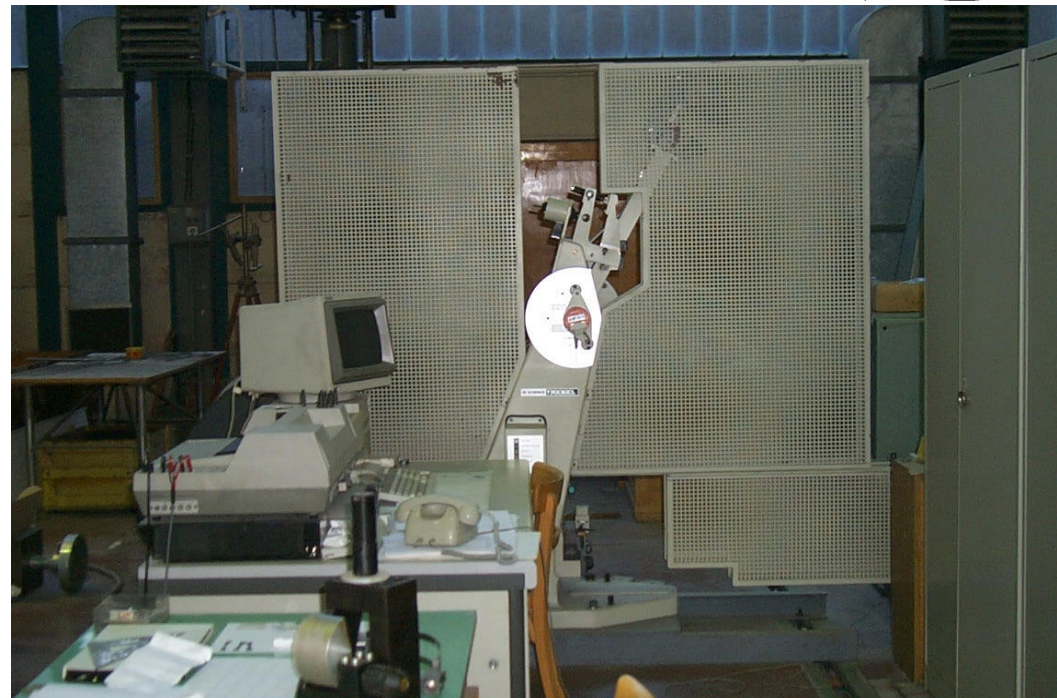
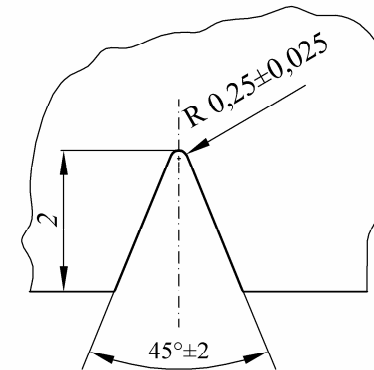
Dijagram napon - izduženje epruvete Gazela - 1

Udarna ispitivanja

Detalj "A"

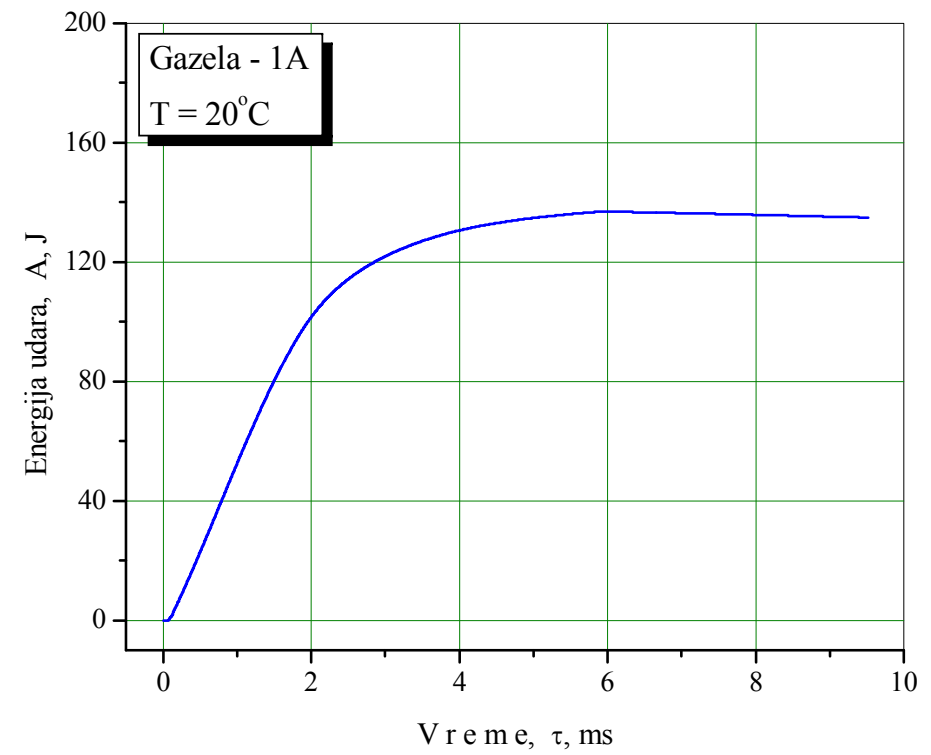
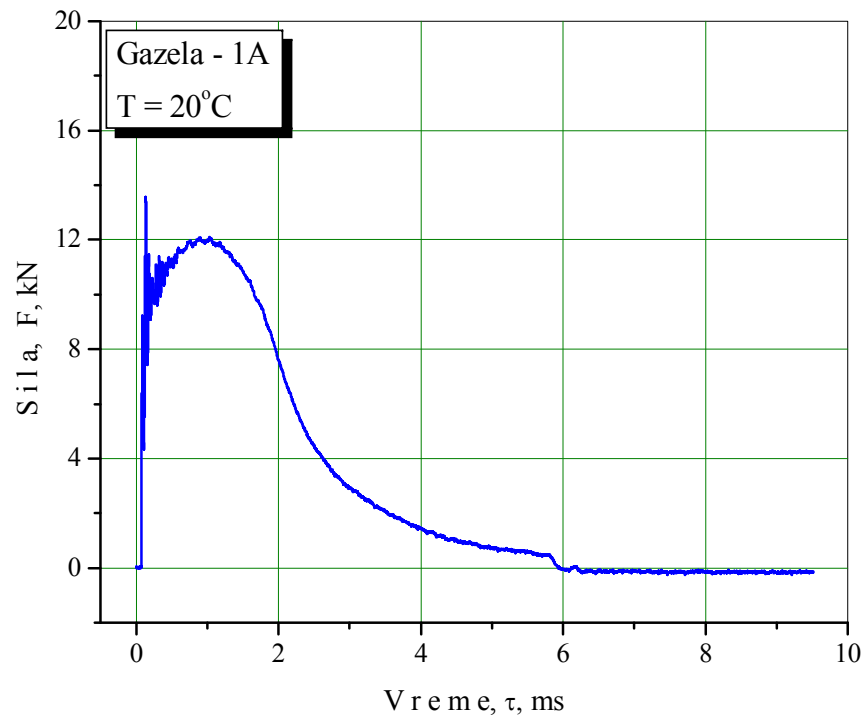

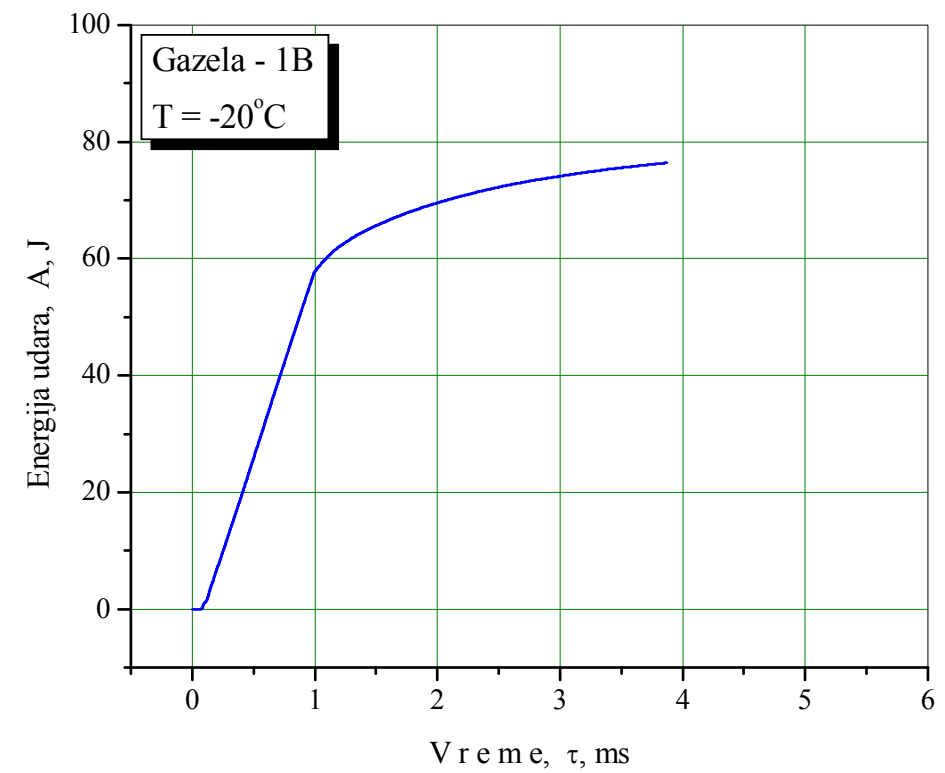
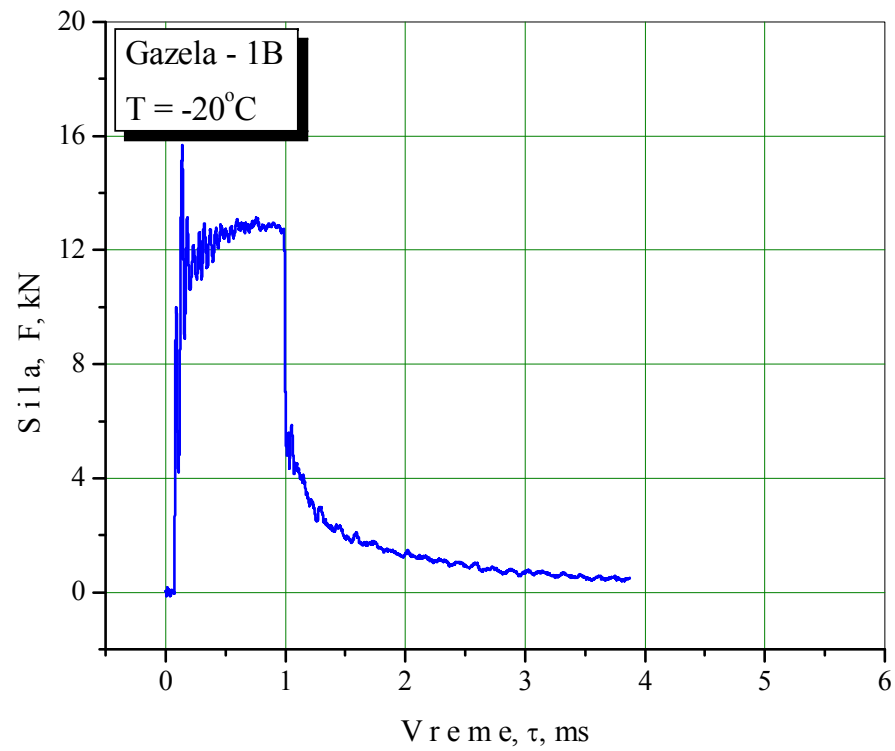

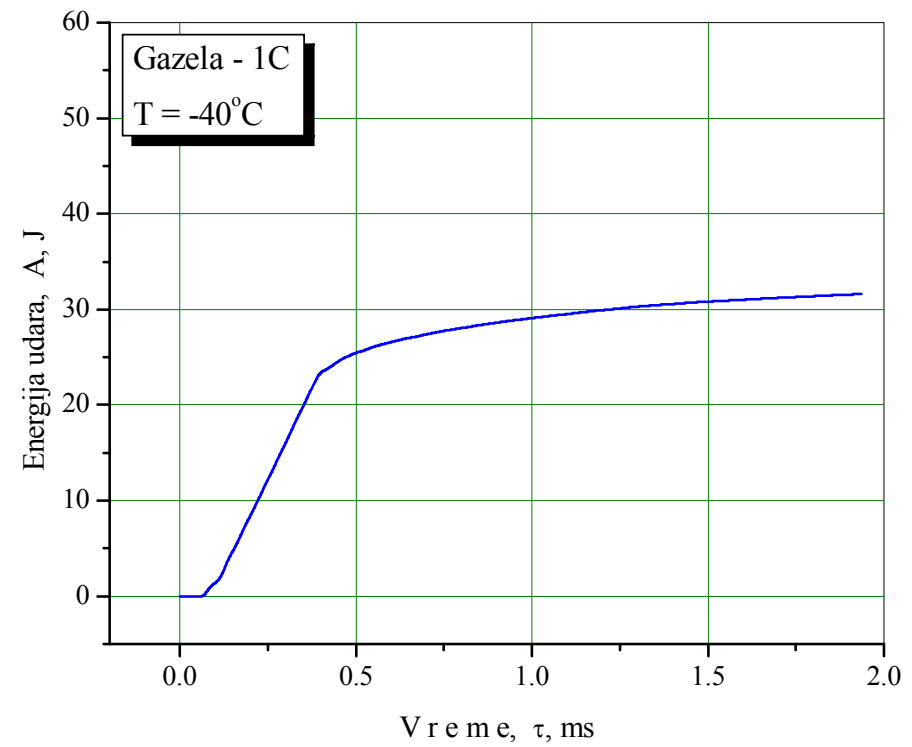
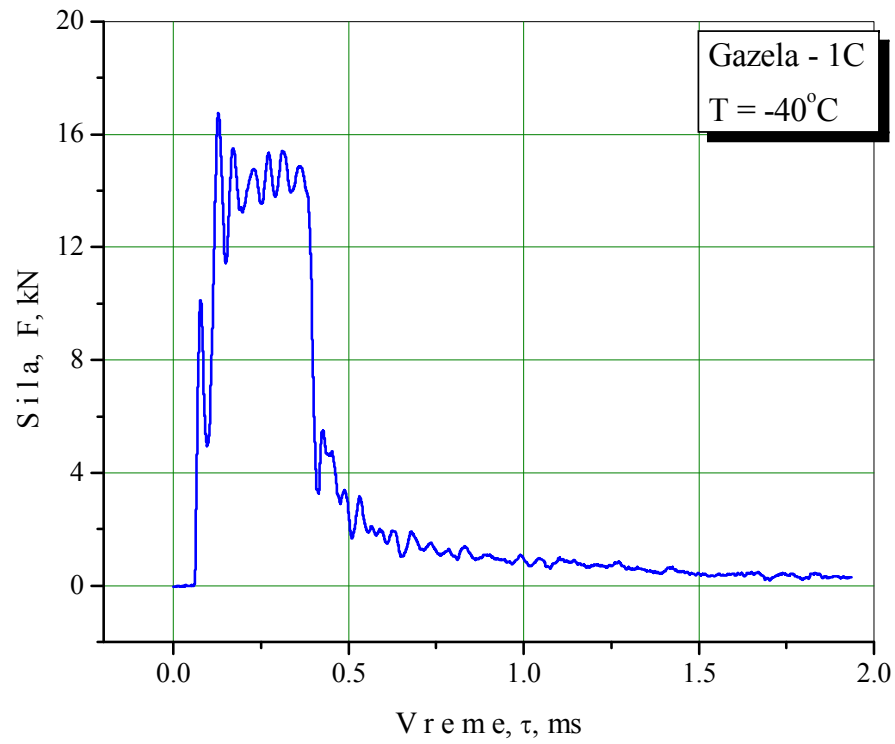

Tabela 3. Rezultati udarnih ispitivanja dostavljenog uzorka čeličnog lima

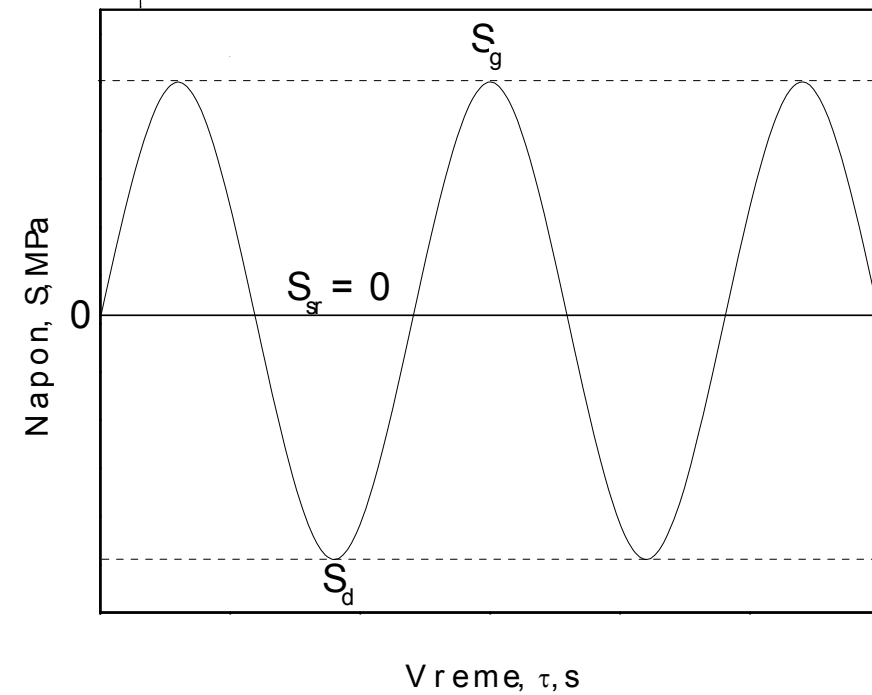
Oznaka epruvete	Temperatura ispitivanja, °C	Ukupna energija udara, A_{uk} , J	Energija stvaranja prsline, A_P , J	Energija širenja prsline, A_P , J
Gazela-1A		•136	•48	88
Gazela-2A	20	•116	•44	72
Gazela-3A		•148	•50	98
Gazela-1B		77	41	36
Gazela-2B	-20	69	39	30
Gazela-3B		73	40	33
Gazela-1C		32	20	12
Gazela-2C	-40	25	18	7
Gazela-3C		29	21	8

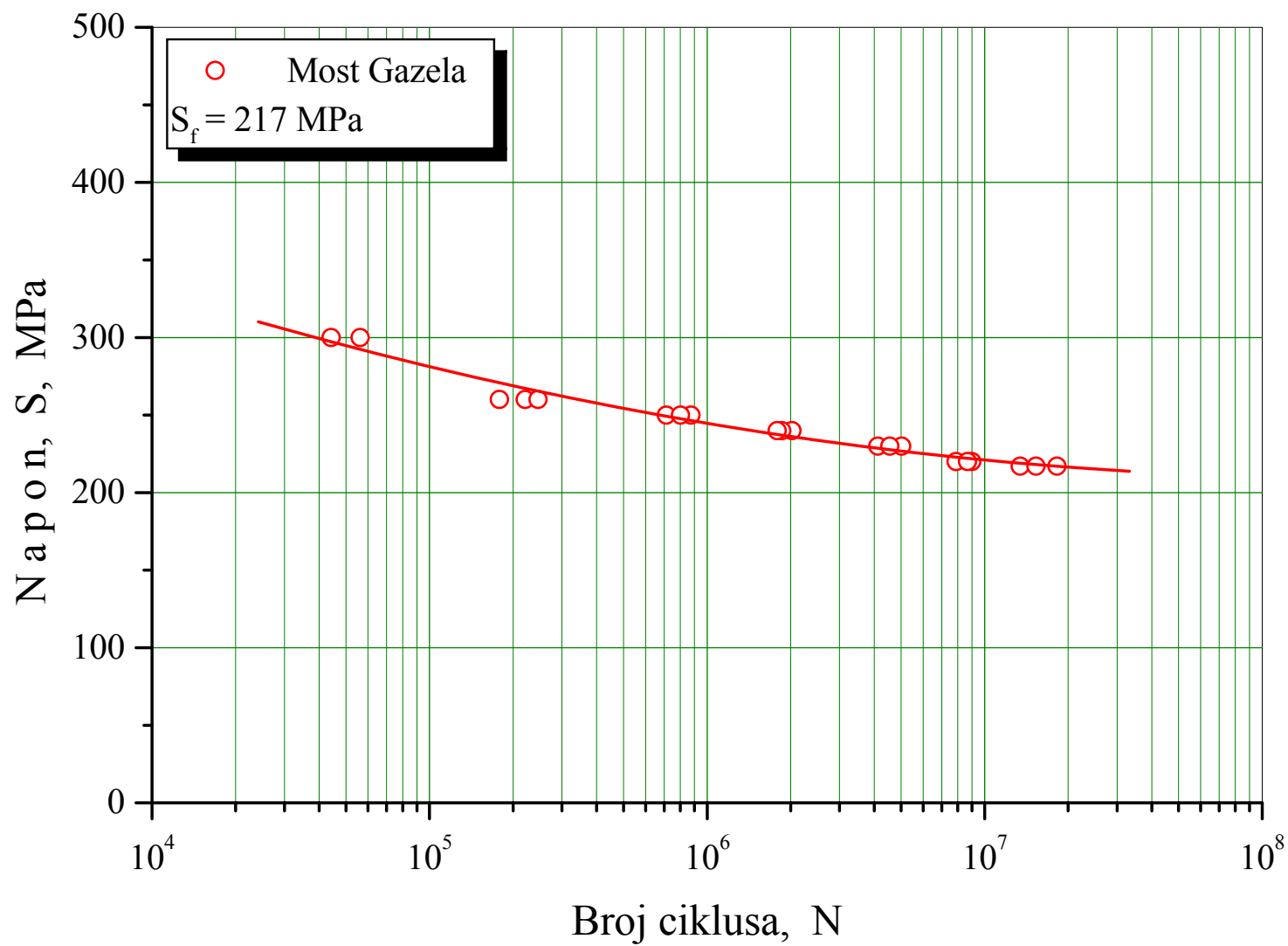

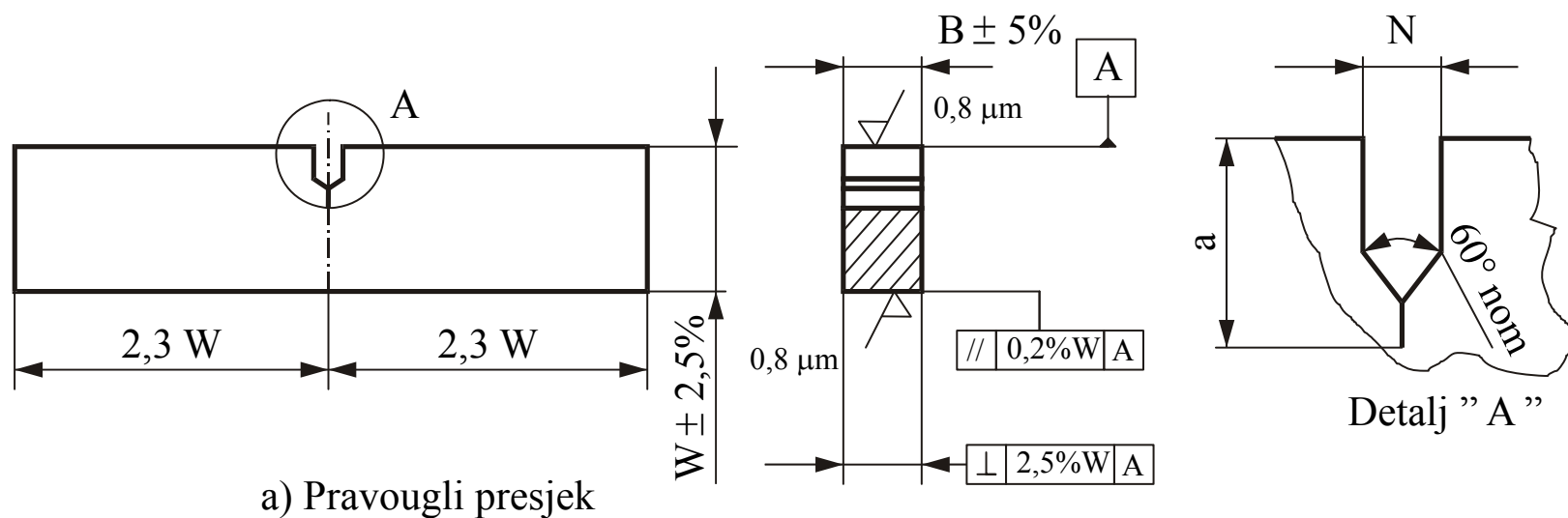

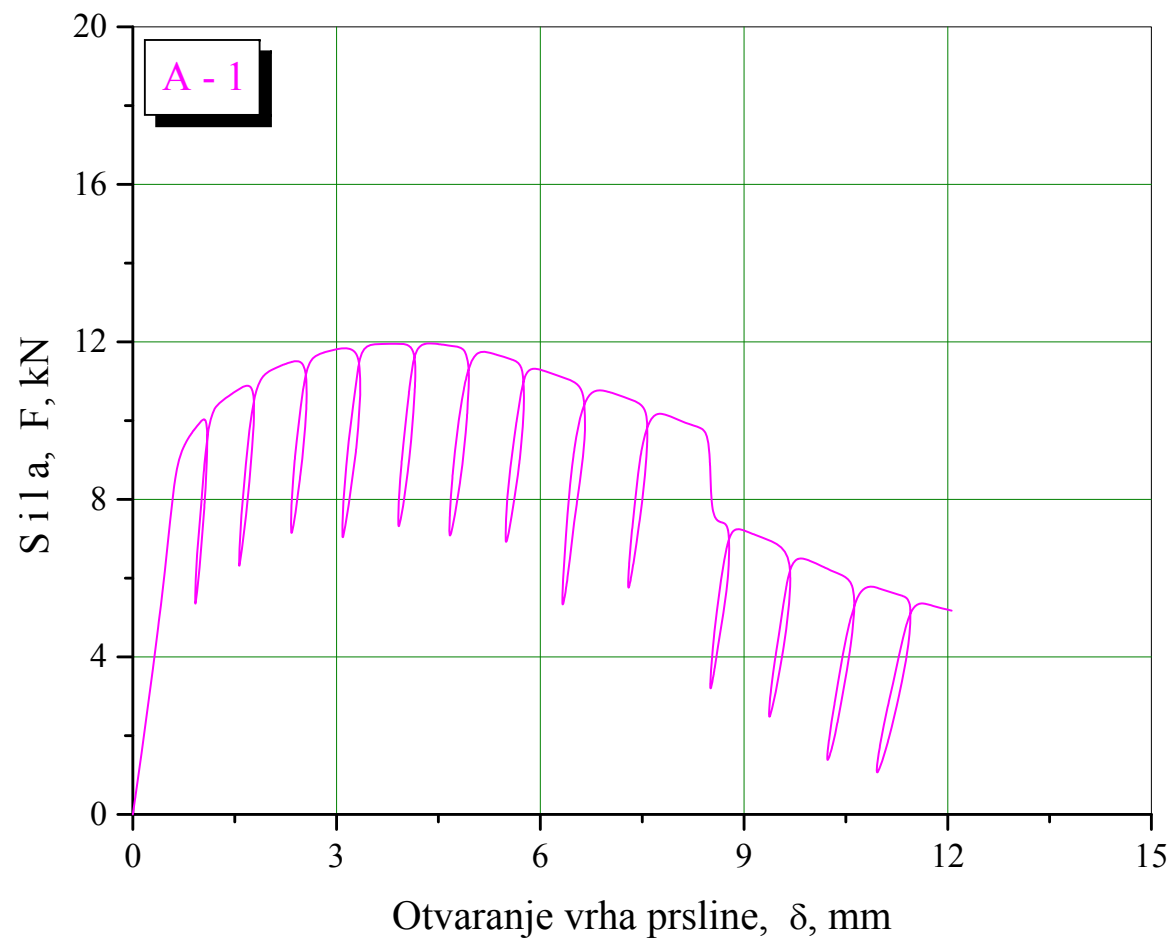
S-N dijagram epruveta izvađenih iz dostavljenih uzoraka
čeličnog lima sa mosta GAZELA pri $R = -1$

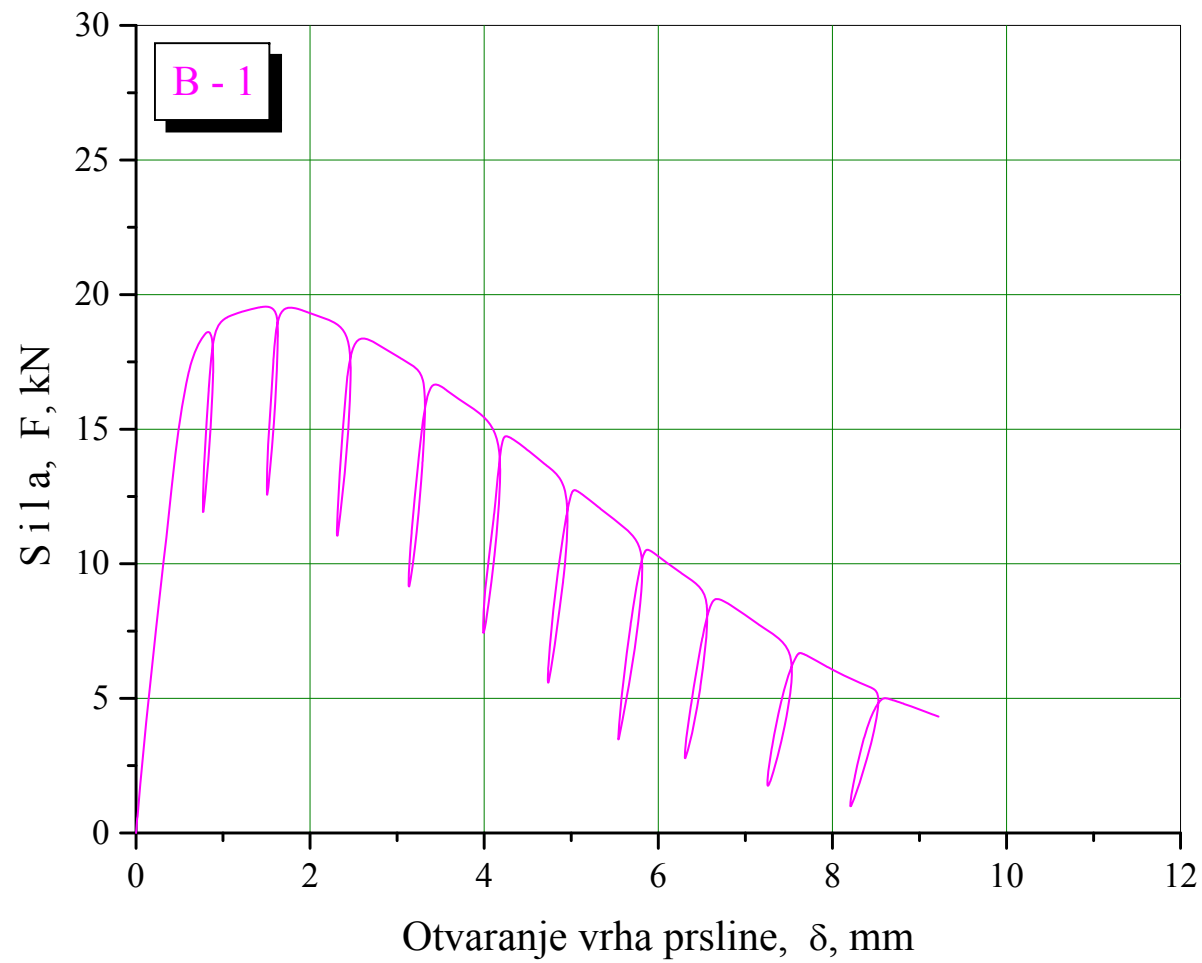
Određivanje parametara mehanike loma

Epruveta SEB za ispitivanje mehanike loma

Dijagram F - δ epruvete A-1

Dijagram $F - \delta$ epruvete B-1

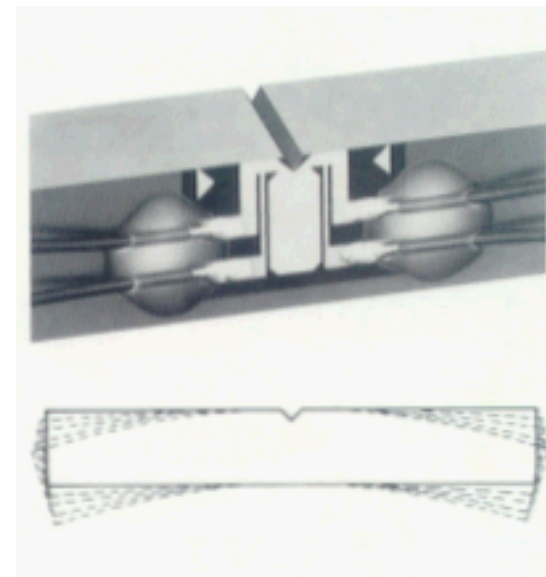

Tabela 2. Vrijednosti žilavosti loma za epruvete oznake A i B

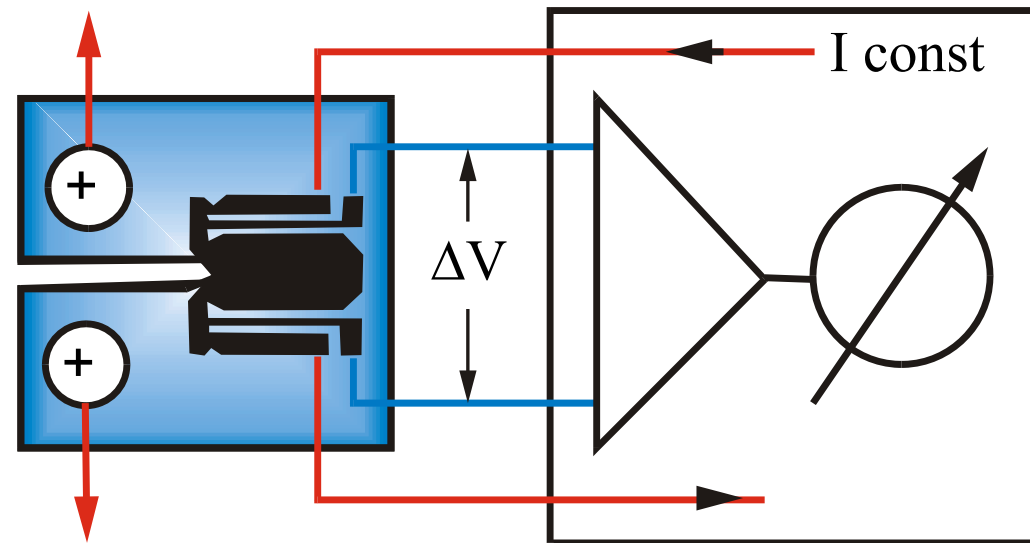
Oznaka epruvete	Kritični J-integral J_{Ic}, kJ/m²	Kritični faktor intenziteta napona, K_{Ic}, MPa m^{1/2}	Kritična dužina prsline, a_c, mm
A-1 (T-L)	44,3	99.9	23.39
A-2	36,4	90.6	19.22
A-2	29,7	81.8	15.68
B-1 (L-T)	67,4	123.2	35.59
B-2	58,5	114.8	30.89
B-2	64,2	120.3	33.90

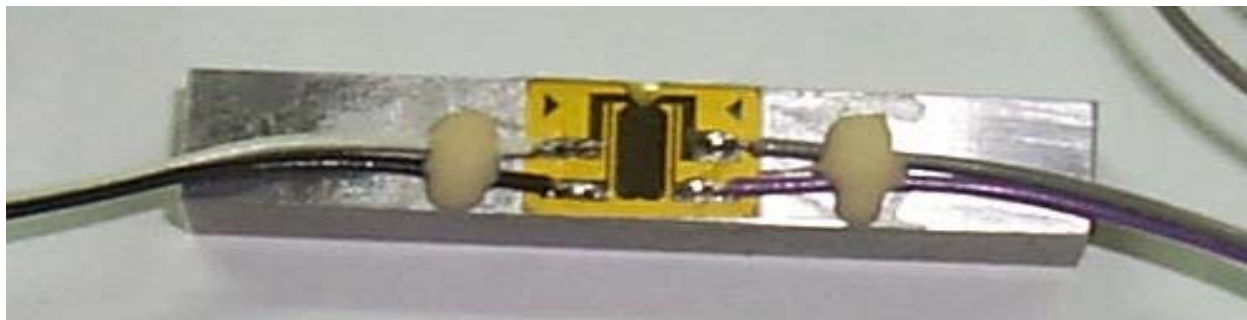
Određivanje parametara rasta zamorne prsline

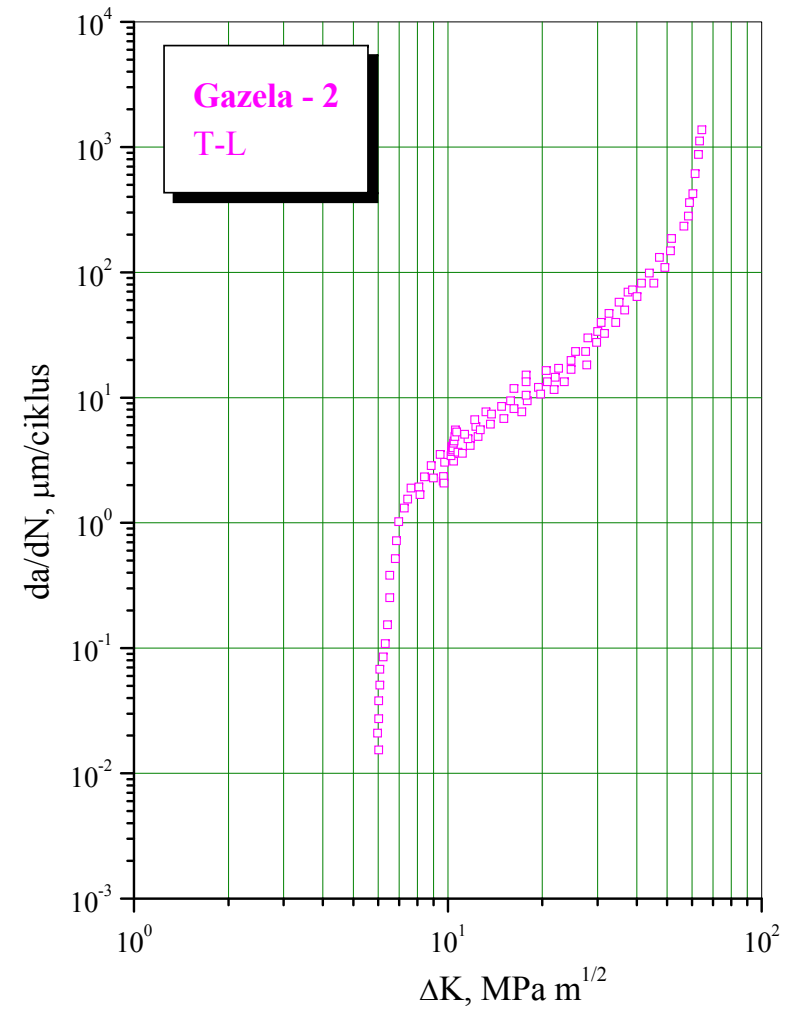
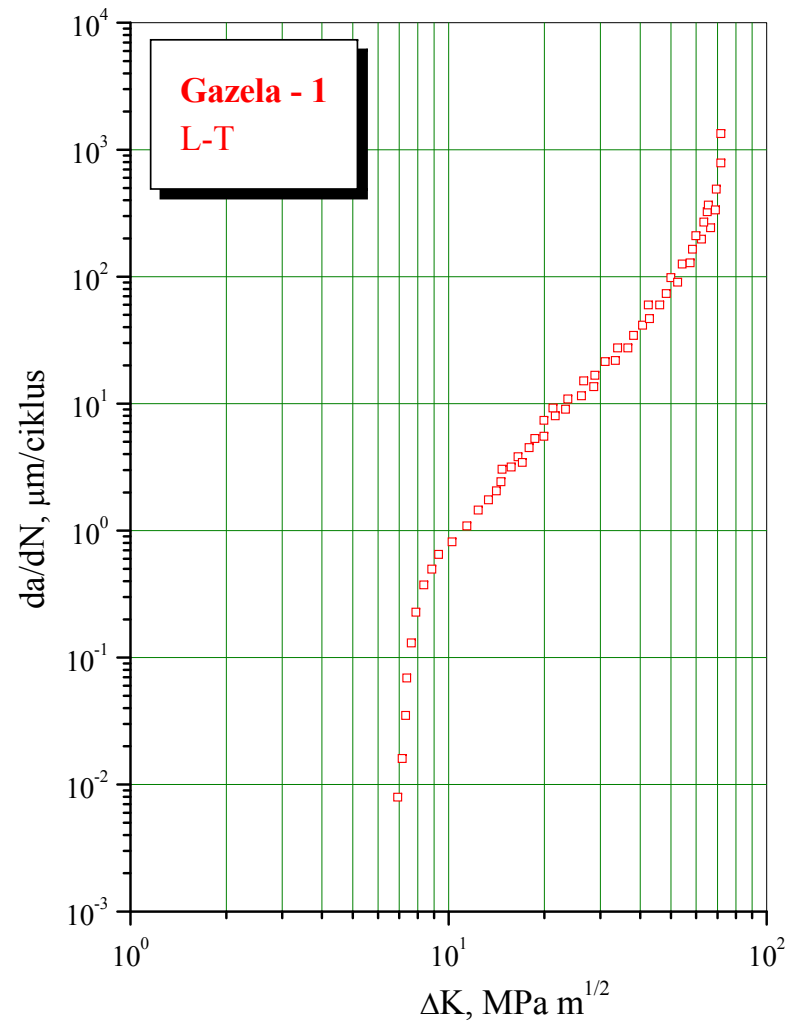

Savremeni sistem za dinamička ispitivanja

Šema merne folije i načina registrovanja rasta prsline

Dijagram zavisnosti da/dN - ΔK

Oznaka eprovete	Prag zamora ΔK_{th} , MPa m ^{1/2}	Koeficijent C	EkspONENT m	Brzina rasta zamorne prsline da/dN, m/ciklus		
				$\Delta K=10$ MPa m ^{1/2}	$\Delta K=20$ MPa m ^{1/2}	$\Delta K=30$ MPa m ^{1/2}
Gazela – 1 (L-T)	6.8	$2.98 \cdot 10^{-13}$	3.62	$1.24 \cdot 10^{-09}$	$1.53 \cdot 10^{-08}$	$6.63 \cdot 10^{-08}$
Gazela – 2 (T-L)	5.8	$3.30 \cdot 10^{-13}$	3.81	$2.13 \cdot 10^{-09}$	$2.99 \cdot 10^{-08}$	$1.40 \cdot 10^{-07}$